

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

LÊ THẾ TUYÊN

**QUẢN LÝ TÀI CHÍNH
CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG LẬP
TRỰC THUỘC BỘ TÀI CHÍNH**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI - 2020

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

LÊ THẾ TUYÊN

**QUẢN LÝ TÀI CHÍNH
CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG LẬP
TRỰC THUỘC BỘ TÀI CHÍNH**

Chuyên ngành : Tài chính - Ngân hàng

Mã số : 9.34.02.01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: PGS., TS. TRẦN XUÂN HẢI

HÀ NỘI - 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan bản Luận án là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong Luận án là trung thực và có nguồn gốc rõ ràng.

TÁC GIẢ LUẬN ÁN

Lê Thế Tuyên

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
MỤC LỤC	ii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	v
DANH MỤC CÁC BẢNG	vi
DANH MỤC CÁC HÌNH VÀ BIỂU ĐỒ	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài luận án	1
2. Mục tiêu và nhiệm vụ nghiên cứu của đề tài luận án	2
2.1. Mục tiêu nghiên cứu	2
2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu	3
3. Đối tượng, phạm vi và phương pháp nghiên cứu	3
3.1. Đối tượng nghiên cứu	3
3.2. Phạm vi nghiên cứu	3
3.3. Phương pháp nghiên cứu	5
4. Tổng quan tình hình nghiên cứu	5
5. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài luận án	23
6. Kết cấu của luận án	23
Chương 1. LÝ LUẬN CHUNG VỀ QUẢN LÝ TÀI CHÍNH CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG LẬP	24
1.1. Tổng quan về giáo dục đại học công lập	24
1.1.1. Giáo dục đại học và vai trò của giáo dục đại học với phát triển bền vững	24
1.1.2. Trường đại học công lập và phân loại trường đại học công lập	37
1.2. Quản lý tài chính các trường đại học công lập	42
1.2.1. Quan niệm về quản lý tài chính các trường đại học công lập	42
1.2.2. Vai trò của quản lý tài chính các trường đại học công lập	50
1.2.3. Nội dung quản lý tài chính các trường đại học công lập	52

1.2.4. Tiêu chí đánh giá tình hình quản lý tài chính các trường đại học công lập	72
1.2.5. Nhân tố ảnh hưởng đến quản lý tài chính các trường đại học công lập	73
1.3. Kinh nghiệm về quản lý tài chính các trường đại học công lập và bài học rút ra	79
1.3.1. Kinh nghiệm của một số nước và bài học cho Việt Nam	79
1.3.2. Thực tiễn trong nước và bài học cho Bộ Tài chính	90
Kết luận Chương 1	95
Chương 2. THỰC TRẠNG QUẢN LÝ TÀI CHÍNH CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG LẬP TRỰC THUỘC BỘ TÀI CHÍNH	96
2.1. Khái quát về các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính	96
2.1.1. Quá trình hình thành, phát triển và những đặc điểm cơ bản	96
2.1.2. Mục tiêu, ngành, chuyên ngành và quy mô đào tạo	100
2.2. Thực trạng quản lý tài chính các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính	105
2.2.1. Thực trạng quản lý huy động nguồn lực tài chính	105
2.2.2. Thực trạng quản lý phân bổ, sử dụng nguồn lực tài chính	128
2.2.3. Thực trạng kiểm soát tài chính	142
2.2.4. Thực trạng tổ chức, hoạt động của bộ máy quản lý tài chính	149
2.3. Đánh giá thực trạng quản lý tài chính các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính	154
2.3.1. Những kết quả đạt được	154
2.3.2. Một số hạn chế	157
2.3.3. Nguyên nhân của những hạn chế	162
Kết luận Chương 2	167
Chương 3. GIẢI PHÁP QUẢN LÝ TÀI CHÍNH CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG LẬP TRỰC THUỘC BỘ TÀI CHÍNH	168
3.1. Mục tiêu chiến lược, định hướng phát triển các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính đến năm 2030	168

3.2. Quan điểm và nguyên tắc quản lý tài chính các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính	174
3.2.1. Về quan điểm	174
3.2.2. Về nguyên tắc	174
3.3. Giải pháp quản lý tài chính các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính	176
3.3.1. Nhóm giải pháp về quản lý huy động nguồn lực tài chính	176
3.3.2. Nhóm giải pháp về quản lý phân bổ, sử dụng nguồn lực tài chính ...	180
3.3.3. Nhóm giải pháp về kiểm soát tài chính	188
3.3.4. Nhóm giải pháp về tổ chức, hoạt động của bộ máy quản lý tài chính	195
3.4. Điều kiện thực hiện các giải pháp quản lý tài chính các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính	200
Kết luận Chương 3	215
KẾT LUẬN	216
DANH MỤC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC CỦA TÁC GIẢ ĐÃ CÔNG BỐ..	218
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

CNTT	: Công nghệ thông tin
CTMT	: Chương trình mục tiêu
ĐT	: Đầu tư
ĐTPT	: Đầu tư phát triển
ĐTXD	: Đầu tư xây dựng
KBNN	: Kho bạc nhà nước
KTKTNB	: Kiểm tra, kiểm toán nội bộ
KTNN	: Kiểm toán nhà nước
NCKH	: Nghiên cứu khoa học
NSNN	: Ngân sách nhà nước
SN, DV	: Sự nghiệp, dịch vụ
TX	: Thường xuyên
WB	: Ngân hàng Thế giới (World Bank)
XDCB	: Xây dựng cơ bản

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1: Quan niệm về quản lý tài chính các trường đại học công lập	50
Bảng 2.1: Cơ cấu tổ chức bộ máy của các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính (tháng 6/2017)	99
Bảng 2.2: Tổng hợp nguồn lực tài chính của các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính giai đoạn 2013-2018	106
Bảng 2.3: Tổng hợp dự toán chi nguồn NSNN được bố trí của các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính giai đoạn 2013-2018	112
Bảng 2.4: Tổng hợp dự toán chi ĐTPT được bố trí của các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính giai đoạn 2013-2018	113
Bảng 2.5: So sánh nhu cầu và dự toán chi nguồn NSNN được bố trí của các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính giai đoạn 2013-2018	114
Bảng 2.6: Nhu cầu vốn thực hiện các dự án ĐTXD trọng điểm của các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính năm 2018 và dự kiến năm 2019	115
Bảng 2.7: Cơ cấu NSNN bố trí chi TX giai đoạn 2013-2018 đối với các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính	117
Bảng 2.8: Mức trần học phí đối với các chương trình đào tạo đại trà trình độ đại học giai đoạn 2010-2021	120
Bảng 2.9: Mức độ bảo đảm chi hoạt động TX từ nguồn thu học phí giai đoạn 2013-2018	122
Bảng 2.10: Cơ cấu nguồn thu học phí đào tạo giai đoạn 2013-2018	124
Bảng 2.11: Tổng hợp nguồn thu SN, DV khác của các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính giai đoạn 2013-2018	127
Bảng 2.12: Kết quả phân bổ dự toán chi TX nguồn NSNN đối với các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính giai đoạn 2013-2018	135
Bảng 2.13: Kết quả phân bổ dự toán chi hoạt động từ nguồn thu SN, DV của các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính giai đoạn 2013-2018	137
Bảng 2.14: Tổng hợp số liệu quyết toán thu, chi hoạt động SN, DV của các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính giai đoạn 2013-2018	139

Bảng 2.15: Tổng hợp số liệu quyết toán chi nguồn NSNN của các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính giai đoạn 2013-2018	141
Bảng 2.16: Tổng hợp kết luận, kiến nghị xử lý về tài chính của KTNN đối với các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính giai đoạn 2013-2018	147

DANH MỤC CÁC HÌNH VÀ BIỂU ĐỒ

Hình 2.1. Mối quan hệ giữa nguồn lực tài chính và chất lượng đào tạo	115
Hình 2.2. Mô hình tổ chức bộ máy quản lý tài chính đối với các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính	150
Biểu đồ 2.1: Cơ cấu bình quân nguồn lực tài chính của các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính giai đoạn 2013-2018	107
Biểu đồ 2.2: Biến động nguồn lực tài chính của các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính giai đoạn 2013-2018	107
Biểu đồ 2.3: Cơ cấu nguồn thu SN, DV khác (ngoài học phí) của các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính giai đoạn 2013-2018	127
Biểu đồ 2.4: Tình hình thực hiện thu, chi hoạt động SN, DV của các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính giai đoạn 2013-2018	139
Biểu đồ 2.5: Cơ cấu chi quyết toán nguồn NSNN của các trường đại học công lập trực thuộc Bộ Tài chính giai đoạn 2013-2018	142